

Riis Skov

Sådan finder du Riis Skov

På tur i Riis Skov

er én i en række af foldere om grønne seværdigheder i Århus.

Folderen er udgivet af

Århus Kommunes Naturforvaltning

Grøndalsvej 1,

8260 Viby J

telefon 89 40 27 55

mail adresse: nat@aarhus.dk

netadresse: www.aarhuskommune.dk

december 2004

Velkommen til Riis Skov

Riis Skov er den af Århus Kommunes skove, der har været i byens eje i længst tid. Dronning Margrethe den I. fastlagde i 1395 afgrænsningen af bymarken, hvorved den sydlige del af Riis Skov overgik til Århus by. Den nordlige del af skoven blev skænket til byen i 1542 af Kong Christian den III.

Egetræerne fra Riis Skov var frem til 1800-tallet af stor betydning som leverandør af tømmer til byens kajanlæg i den gamle å-havn. Man kan sige, at Riis Skovs egetræ har bidraget til udviklingen af Århus som handelsby.

I løbet af 1800-tallet fik Riis Skov en stadig større betydning som rekreativt område for byens borgere. Marselisborgskovene syd for byen var i privat eje frem til 1896 og dermed delvis utilgængelige for offentligheden. Riis Skov var derfor det primære skovtursmål for byens borgere i 1800-tallet, og skoven blev mere og mere anvendt som lystskov. I midten af 1800-tallet havde man således et varieret udbud af forlystelser. Der var servering, sommerforlystelser og musik på 3 forskellige steder i skoven - ved Salonen, som i dag hedder Sjette Frederiks Kro, ved et nu nedrevet traktørsted på Ferdinands Plads og ved Pavillonen, der i dag bruges til vandrerhjem. Fra Århus kunne man tage turen til Riis Skov med hesterosche eller med de såkaldte skovbåde, som sejlede frem til 1938.

Skovens primære formål er i dag stadig at være et grønt rekreativt område for byens borgere. Som i alle offentlige skove er man velkommen året rundt og døgnet rundt. Riis Skov kan fremvise et frodigt, varieret skovbillede med et godt vej- og stisystem og en smuk udsigt over Århus Bugt. I skoven er der to motionsruter på hhv. 3,3 og 4,7 km.

I den sydlige del af skoven er det tilladt at lufte sin hund uden snor, naturligvis forudsat at hunden er under ejerens fulde kontrol.

Riis Skov's betydning som rekreativt område har medført, at skovens træproduktion har været af sekundær betydning de sidste par hundrede år.

Ved pleje og dyrkning af skoven fremmes et varieret skovbillede, der består af flere træarter og mange aldre på samme areal. Skoven er fra naturens hånd en løvskov med bøg som den dominerende træart. De gamle bøge er omkring 150 år. Der findes også ældre ege, bl.a. ved vandrerhjemmet. Ær (også kaldet ahorn) har indfundet sig, mens ask fortrinsvis findes i fugtige lavninger. Endvidere er der indplantet forskellige arter af nåletræ, bl.a. lærk.

Stedvis er skovbunden domineret af ramsløg, hvilket forhindrer bøgens naturlige foryngelse. Derfor forynges Riis Skov primært ved plantering. Ramsløgene formodes at have været i skoven siden 1200-tallet, og deres friske blade er i øvrigt fremragende som krydderi i salaten. Hvidløgssmagen er umiskendelig.

Skovens areal er ca. 80 ha. Ca. 90% er bevokset og 10% er åbne arealer.

Riis Skov og stranden nedenfor er let tilgængelig, hvadenten man tager bussen, bilen eller cyklen.

Værd at se:

Vandrerhjemmet (Pavillonen)

I 1869 opførtes en ottekantet skovpavillon i Riis Skov på stedet, hvor der siden 1802 havde været kombineret skovfogedbolig og traktørsted. Pavillonen bød på servering, keglebane, musik og sang. Om sommeren var der også udendørs servering og koncerter. Pavillonen var et populært udflugtsmål indtil ca. 1930.

I 1936 blev der indrettet vandrerhjem i Pavillonen, og der blev tilbygget en fløj med værelser og vaskerum. I 1974-76 opførtes endnu en værelsesfløj og en bestyrerbolig, hvilket næsten fordoblede overnatningskapaciteten på vandrerhjemmet og gav det den udformning, vi kender i dag, hvor den smukke gamle ottekantede pavillon efter snart 70 år stadig er vartegn for Århus Vandrerhjem.

Under 2. verdenskrig blev vandrerhjemmet anvendt til indkvartering af tyske tropper og efter krigen til at huse tyske flygtninge frem til 1946.

Tumlepladsen

Pladsen er et meget populært område, der især bruges af institutioner og skoler i forbindelse med ekskursioner og udflugter. Her findes borde og bænke samt en bålplads til fri afbenyttelse.

Udsigten

Fra Riis Skov er der en storslået udsigt over Århus Bugt. Et godt sted at nyde synet er fra udsigtspladsen i skovens sydlige del.

Meteorstenen

Den 2. oktober 1951 eksploderede en meteorit i atmosfæren over Danmark. To små stykker på sammenlagt 720 gram blev efterfølgende fundet i Århus. Den ene i Århus Tømmerhandel (hvor Nobelparken nu ligger) og den anden i Riis Skov på stedet, der i dag er markeret af en mindesten. Meteorstenen fra Riis Skov er på størrelse med en knyttet barnehånd. Der kendes kun 3 andre meteoritfund i Danmark. Stenen opbevares på Geologisk Museum i København, og har status som danekræ. Danekræ er et relativt nyt begreb indført med revisionen af museumsloven i 1989 og dækker "jordfundne naturhistoriske genstande af enestående værdi". Danefæ handler om fundne oldsager og er som begreb langt ældre.

Signaturforklaring

- 1 Vandrerhjemmet
- 2 Tumlepladsen
- 3 Udsigten
- 4 Meteorstenen
- 5 Mindesten over Dronning Margrethe den I.
- 6 Ferdinandspladsen
- 7 Sjette Frederiks Kro (Salonen)
- 8 Den Permanente Badeanstalt

 Vej og sti

 Trampesti

 Skov

 Græs m.m.

Udover de viste stier findes der flere mindre trampestier i skoven.

Mindesten over Dronning Margrethe den I.

De tre sten blev opstillet i 1913 til minde om femhundredåret for Dronning Margrethe den I.'s død i 1412. På den store midtersten er indhugget tre kroner og ordene: *Margrethe Valdemars Datter*. På den lille sten til venstre er indhugget: 1412-1912, og på den højre sten: *Dronning Margrethe lod gøre markskel for Aarhus By og sikrede derved borgerne besiddelsen af Riis Skov*.

Ferdinandspladsen

I 1825 blev Ferdinandspladsen anlagt. Pladsen, der er opkaldt efter Prins Ferdinand (bror til Kong Christian den VIII), blev brugt som udflugtsmål, hvor der lejlighedsvis blev spillet militærmusik. Der var traktørsted på Ferdinandspladsen frem til 1924, hvor det blev revet ned. Det Borgerlige Skydeselskabs Pavillon blev bygget i 1880 og udvidet i 1925 til dens nuværende udformning. I 1991 raseredes pavillonen af en brand, men allerede året efter blev den genopbygget i den oprindelige stil.

Sjette Frederiks Kro (Salonen)

Bygningen blev opført i 1825 og hed oprindelig Salonen. Der eksisterer en myte om at bygningen oprindelig skulle være opført som lystslot til Kong Frederik den 6. Det har dog ikke hold i virkeligheden. Salonen blev efter ombygning i 1937 omdøbt til Sjette Frederiks Kro.

Den Permanente Badeanstalt

På en varm sommerdag er et af de helt store trækplastre søbadet Den Permanente Badeanstalt. Badeanstalten blev bygget i 1933. Navnet skyldes, at den i modsætning til de tidligere søbade var anlagt permanent og ikke blev taget ned efter hver sæson. Badeanstalten er i badesæsonen bemanded med livreddere og har haft Blå Flag siden 2002. Der er anlagt grillpladser, og der afholdes forskellige sommeraktiviteter på stranden.

